

Epoca contemporană, marcată de intense și tumultuoase transformări sub toate aspectele, trebuie să acorde importanța cuvenită legăturii cu rădăcinile istorico-naționale, rădăcini ce se pierd în negura timpurilor și care prin experiența social-istorică și-au sporit neconținut prestigiul. În nenumărate ocazii, această relație între activitatea remarcabilă a prezentului și moștenirea prețioasă a trecutului și-a găsit expresia în cuvintele secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, de pildă, într-un moment deosebit de important pentru cultura românească, afirma că „este vorba în primul rând de trecutul cu care ne mândrim, de lupta pentru eliberarea națională și socială, de tradițiile progresiste ale învățămîntului, științei și culturii poporului nostru și vrem ca în activitatea noastră să ținem seama de acest trecut”¹.

Parcurgînd o etapă nouă de dezvoltare, muzeografia românească, aflată în plin proces de maturizare, de înțelegere majoră a menirii muzeului contemporan — păstrător al inestimabilului tezaur de valori cultural-artistice — își propune ca deziderat propriu și permanent să țină seama de acest trecut. Muzeul și-a structurat programul de activități conform bogatului evantai de aniversări ale istoriei patriei: 375 de ani de la prima uniune politică a țărilor române, trei decenii de la instaurarea primului guvern popular, Centenarul Independenței de stat a României, trei decenii de la proclamarea Republicii, 60 de ani de la înfăptuirea actului de la 1 decembrie 1918, cînd s-a pecetluit desăvîrșirea statului național unitar român, evenimente ce au subliniat importanța majoră pe care poporul o acordă istoriei sale.

Variatatea domeniilor de cercetare a Muzeului de istorie a municipiului București a cunoscut în intervalul de timp analizat cîteva direcții importante și anume:

— cercetările arheologice, ce s-au desfășurat în funcție de programul național, respectînd prioritățile și marcînd o sporire a cunoașterii continuității de locuire pe teritoriul Capitalei;

¹ Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socială a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste*, 3 noiembrie 1971, în *România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate*, vol. 6, București, Edit. politică, 1972, p. 641.

— cercetarea unor aspecte esențiale ale dezvoltării edilitar urbanistice și a preocupărilor administrative în evoluția capitalei ;

— sporirea informațiilor privind monumentele și locurile istorice legate de lupta revoluționară a clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român, precum și adâncirea cercetării privind contribuția Bucureștilor la lupta poporului român pentru unitate statală și independență națională.

Sub semnul traducerii în viață a prețioaselor indicații pe linia valorificării patrimoniului nostru cultural național, a îmbogățirii acestuia pe baza rezultatelor investigațiilor de teren, a săpăturilor arheologice, a cercetării arhivelor și bibliotecilor particulare, a achizițiilor și donațiilor, a activat colectivul de muzeografi ai Muzeului de istorie a municipiului București. Alături de celelalte forme specifice activității muzeale (expoziții permanente, itinerante, sesiuni glorioșe de comunicare, simpozioane, conferințe, concursuri), ce concretizează în modalități diverse rezultatele cercetărilor, îmbogățirea patrimoniului muzeistic exprimă eforturile și preocupările întreprinse pe linia depistării de noi obiecte de interes specific muzeal sau general cultural național.

Constituind o coordonată majoră a muncii colectivului de muzeografi, sporirea fondului muzeistic s-a materializat în 15278 obiecte nou intrate în patrimoniul Muzeului de istorie a municipiului București, reprezentând o creștere de cca. 10% la 31 decembrie 1978 față de fondul existent la 31 decembrie 1974.

Săpăturile arheologice întreprinse de colectivul de arheologi al muzeului pe șantierele de la Străulești-Măicânești, Dămăroaia, Bragadira, Buciumeni-Buftea, din zona Curtea Veche, ansamblul arhitectonic Văcărești și de pe traseul metroului au completat fondul muzeistic, care este în măsură să redea mai complet civilizația geto-dacă, perioada formării poporului român sau feudalismul timpuriu. Astfel, obiectele de podoabă descoperite în necropola de la Buciumeni, ce au îmbogățit patrimoniul secției de istorie veche și feudală, compuse din inele de argint, monede, cercei, evidențiază gradul de civilizație atins de locuitorii acestor meleaguri. Șantierele arheologice de la Curtea Veche și Mănești-Buftea au dat la iveală o serie de vase din ceramică și o valoroasă colecție de inele de argint din secolul XIV.

Este locul aci să menționăm și un alt aspect al activităților de îmbogățire a patrimoniului și anume recuperarea unor piese de feronerie și detalii de arhitectură de la clădirile supuse demolării din considerente edilitar-urbanistice.

Colecțiile de textile, costume, mobilier, obiecte de uz casnic ale secției feudale și-au îmbogățit, prin achiziții, patrimoniul cu o serie de exponate de o deosebită valoare artistică : costume feudale (lice, halate de factură orientală, șaluri Buhara) paravan orientat, încălzitor de mangal, vas pentru uscat tutun de factură occidentală, precum și 2 planuri din cele mai vechi ale Bucureștilor de la sfârșitul secolului XVIII ; cel dintâi din 1791, ridicat de Ferdinand Ernst cu ocazia prezenței la București a prințului de Saxa Coburg și a trupelor sale, cel de al doilea ridicat în același an de Fr. Purcel.

Pe linia îmbogățirii colecțiilor prin achiziții și donații, alături de colectivul de specialitate, comisia de achiziții a Muzeului de istorie a municipiului București a urmărit cu competență și responsabilitate achiziționarea acelor obiecte care să ilustreze în mod convingător lupta populației bucureștene pentru unitate statală, independență națională și socialism.

Un valoros lot de obiecte achiziționate în ultimii ani, valorificat expozițional în cadrul expoziției permanente, aflată la parterul Muzeului de istorie a municipiului București, organizată în cinstea Centenarului Independenței de stat a României, a răsplătit în chip fericit investigațiile de teren întreprinse. Amintim bunăoară colecția ziarului Răzbelul 1877, luneta de cimp a generalului Gheorghe Manu și o serie de cinci scrisori originale din timpul campaniilor ce au avut loc în anii 1877—1878, alte documente, planuri, hărți, albume și fotografii, clișee pe sticlă, ce au îmbogățit substanțial prin valoare și conținut de idei fondul muzeistic al secției moderne. Materialul evocator al ambianței de un înălțător patriotism, caracteristică anului dobândirii independenței, este întregit prin achiziția relativ recentă a două goarne, din cele care au chemat la luptă, pe cimpul de la sudul Dunării pe braviu ostași români.

Colecția de artă plastică a muzeului s-a îmbogățit cu o serie de tablouri înfățișând personalități de seamă ale istoriei moderne românești și bucureștene, cum ar fi general Gh. Manu, Mihail Kogălniceanu sau Ștefan Ferechide sau aspecte din Bucureștii aceleiași perioade, așternute pe pânză de Carol Pop de Szatmary sau Pan Ioanid.

Pe aceeași linie se înscrie și creșterea patrimoniului secției contemporane, unde se evidențiază în mod special o importantă colecție de planuri ale orașului București, ce au servit la definitivarea planului director de sistematizare din 1935, un lot de clișee și fotografii ale Expoziției și târgului de mostre din 1921, colecția ziarului Neamul Românesc din 1916 până în 1936, o valoroasă, sub raport documentar, colecție de clișee, pe celuloid și sticlă, ce ilustrează Bucureștii interbelice și contemporan. Referitor la perioada primariatului lui Dem. I. Dobrescu, au fost achiziționate o serie de albume și cărți poștale, evidențiind marile prefaceri edilitar-urbanistice prin care au trecut Bucureștii în acei ani, precum și un lot de fotografii elocvente pentru relațiile strînse care au existat, atunci ca și acum, între activitatea marilor personalități ale vieții politice și culturale naționale și viața capitalei țării.

În ultimii ani, Muzeul de istorie a municipiului București a luat inițiativa creării unui fond memorialistic. Au fost solicitate personalități din toate domeniile de activitate, care au evocat aspecte ale vieții social-politice, culturii bucureștene, cât și amintiri privind viața cotidiană de acum cîteva decenii. Patrimoniul muzeului a fost astfel îmbogățit cu manuscrise, fotografii, memori dactilografiate, benzi de magnetofon, evocînd Bucureștii din timpul primului război mondial, din perioada interbelică, insistîndu-se asupra unor evenimente ale vieții social-politice, transformarea partidului socialist în partid comunist, lupta pentru democrație, împotriva fascismului din anii 1933—1940, pagini ale rezistenței antifasciste, momente ale desfășurării revoluției sociale și naționale,

antifasciste și antiimperialiste la București, momente ale luptei pentru instaurarea unui guvern revoluționar democratic, pentru răsturnarea monarhiei și instaurarea republicii. Prețioase informații ne-au parvenit de la militanți ai mișcării muncitorești și comuniste din România ca: Gh. Cristescu, Mihai Cruceanu, Vasile Bigu, C-tin Paraschivescu Bălăceanu și Petre Constantinescu-Iași. De asemenea au fost relatate momente ale luptei revoluționare de către membri celulei de partid de la Imprimeria Națională și alți participanți la evenimente.

Aspectele rezistenței antifasciste au fost evocate de participanți la evenimente ca Ion Dobocan, Nicolae Popa, Nicolae Prosan, militari antrenați de P.C.R. în planul insurecției, g-ral Gh. Mihail, g-ral C-tin Vasiliu Râșcanu, g-ral Dumitru Vițeleanu, g-ral Dumitru Dămăceanu, major Anton Dumitrescu, plutonier Dumitru Rusu, comandor aviator Anton Marin, aviatori Ion Măga, C-tin Gavrilu Chișu. Relatările lui Ion Paraschiv și Tudor Nicolae surprind Bucureștii din timpul revoluției democrat-populare și instaurării dictaturii proletariului.

Se remarcă de asemenea activitatea desfășurată în vederea obținerii unor obiecte prin donații. Ca urmare a efortului depus în această direcție, colecțiile muzeului au sporit în mod considerabil cu o serie de obiecte ce reflectă momente cruciale în istoria patriei și a orașului nostru: jurnalul de operațiuni al detașamentului operativ de aviație pentru zilele de 23—29 august 1944 (donația M. Tanțu); planul orașului București și al zonelor limitrofe, cu însemnări autografe, asupra operațiunilor militare desfășurate în nordul Capitalei în zilele revoluției de eliberare antifascistă și antiimperialistă (donația g-ral Marin Anton); obiecte vestimentare aparținând primei femei-ministru, Florica Bagdasar, purtate la tratativele de pace de la Paris (donația dr. Florica Bagdasar); uniformă de cruce roșie a sublocotenentului Elena Nicolini, piese de avioane pilotate de maiorii Vasile Gavrilu-Chișu și Ion Măga; cuțit din dotarea unității de parașutiști aparținând sergentului Horga Dumitru; foaie specială de hirtie, folosită pentru materialele propagandiste de către P.C.R. (donația Adriana Mescuna); obiecte personale ce au aparținut juristului democrat C. Paraschivescu-Bălăceanu și militanțului antifascist prof. C. Viădescu-Răcoasa.

Colecția de numismatică a Muzeului de istorie a municipiului București, al cărui fond demonstrează evoluția monedei de la apariția ei până în zilele noastre cu emisiuni monetare de certă valoare, și-a îmbogățit patrimoniul cu câteva exponate de preț; 64 monede feudale românești din Țara Românească și Moldova, din timpul lui Mihai Viteazul, Petru Mușat, Alexandru cel Bun, Iliș, Ștefan cel Mare, Ștefăniță și Bogdan; medali cu domnitori, emise de Societatea Numismatică Română 1903—1907 (donația Vasiliu V. și Vasiliu Șt.); o serie de piese ce completează colecția de medali bătute în memoria unor personalități medicale românești; medali emise cu prilejul comemorărilor războiului de independență. Recent a fost achiziționată o colecție de 3000 insigne privind mișcarea muncitorească din România de la începuturile ei, insigne ale unor organizații de tineret, de femei și pionieri, insigne cu caracter sportiv, artistic.

Acordat la realitățile contemporaneității, Muzeul de istorie a municipiului București are în vedere, prin activitatea sa, înregistrarea amplului proces de reconstrucție a Capitalei. Cercetarea aprofundată a unor vechi zone și artere de circulație ca : șos. Ștefan cel Mare, Calea Moșilor, Calea Rahovei, Calea Griviței, șos. Mihai Bravu, Bulevardul 1 Mai, a fost însoțită de înregistrarea pe peliculă și în fotografii a transformărilor edilțiar-urbanistice contemporane a acestor zone supuse demolării ca urmare a restructurării urbane și a seismului de la 4 martie 1977, reprezentând un valoros fond muzeistic ce a îmbogățit substanțial patrimoniul muzeului nostru, care pe lângă celelalte funcții pe care le-a dobândit în etapa actuală, a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate, și-o continuă și pe aceea de cronicar și depozitar de informații privind istoria Bucureștilor și a zilelor noastre.

Raportînd sporul înregistrat la perioada anterioară anilor 1975—1978, distingem ritmul accelerat și rezultatele pozitive obținute. Dată fiind importanța acestei activități, apare de o necesitate stringentă găsirea de noi căi și mijloace de atragere spre muzeu a posesorilor de valori istorice, cît și direcționarea eforturilor în vederea obținerii unor documente și obiecte reprezentative pentru economia bucureșteană contemporană, menite a ilustra istoria zilelor noastre sub toate aspectele ei : politic, economic, social-cultural și edilțiar-urbanistic.

Călăuziți de recomandările documentelor de partid și ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, specialiștii muzeului nostru sînt hotărîți să militeze în continuare pentru cunoașterea, depistarea, îmbogățirea și valorificarea patrimoniului muzeal — simbol al continuității tradițiilor acestor meleaguri.

L'augmentation du patrimoine du Musée d'Histoire du Muncipe Bucarest dans l'intervalle 1975—1978

RÉSUMÉ

L'article met en évidence l'agrandissement quantitatif et qualitatif du patrimoine du Musée d'Histoire du Muncipe Bucarest dans la période 1975—1978, qui s'est déployé dans les trois domaines d'activité spécifique : les fouilles archéologiques, les acquisitions et les donations.